Eindtoets Oefenboek (3)

Geschikt voor de IEP Eindtoets

Groep 8

© 2017 Junior Einstein bv Enschede, the Netherlands

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.
Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.
Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp). v. 02

All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

ISBN 978-94-92265-33-3

Inhoudsopgave

Inleiding 4

Taal | **Lezen** 6

Taal | **Taalverzorging** 12

Rekenen | **Getallen** 20

Rekenen | **Verhoudingen** 26

Rekenen | **Meten en meetkunde** 30

Rekenen | **Verbanden** 35

Antwoorden 41

Inleiding

In dit Eindtoets Oefenboek (deel 3 van een serie) kan op een goede en verantwoorde manier geoefend worden voor de IEP Eindtoets.

Voor alle leerlingen van groep 8 in het reguliere basisonderwijs is het verplicht om een eindtoets te maken. De Eindtoets meet wat een leerling aan het eind van de basisschoolperiode heeft geleerd. Het behaalde resultaat van de Eindtoets geeft informatie over het referentieniveau dat een leerling beheerst en voorspelt hoe hij het naar verwachting zal doen in het voortgezet onderwijs (VO). Het schooladvies van de leerkracht zal in de meeste gevallen bevestigd worden door deze score. Hoewel de score van de Eindtoets niet bepalend is voor het schooladvies, voelt het wel prettig om een score te halen die recht doet aan wat de leerling daadwerkelijk in huis heeft.

Alle onderwerpen die in de IEP Eindtoets zitten, komen in dit Oefenboek uitgebreid aan bod. De vraagstelling is afgestemd op die van de IEP Eindtoets. De opgaven verschillen in moeilijkheidsgraad, waardoor iedere leerling een succesgevoel kan ervaren en een eerlijke kans krijgt om te laten zien wat hij kan. De IEP Eindtoets is de enige Eindtoets die open en gesloten vragen afwisselt. De validiteit van de toets wordt daardoor verhoogd. De meerkeuzevragen kunnen twee, drie of vier antwoordmogelijkheden hebben, waarbij de antwoordmogelijkheden op bijvoorbeeld alfabetische volgorde staan.

De Eindtoets bestaat uit de verplichte onderdelen Taal en Rekenen. Beide onderdelen bestaan uit verschillende domeinen met subdomeinen.

Onderdeel	Domein	Subdomein
Taal	Lezen	Begrijpend lezen Woordenschat Samenvatten Opzoeken
Taal	Taalverzorging	Spelling: • *werkwoorden* • *niet-werkwoorden* Leestekens
Rekenen	Getallen Verhoudingen Meten en meetkunde Verbanden	

Onderdeel Taal

Lezen

Bij Lezen gaat het om het meten van het niveau van begrijpend lezen van de leerling. Tijdens het leesproces wordt er betekenis gegeven aan een geschreven tekst. De lezer kan dit leesproces inzetten in verschillende situaties, bijvoorbeeld om instructies op te volgen, om zichzelf te vermaken, om nieuwe informatie te verkrijgen, om studieteksten te onthouden of om informatie op te zoeken.

Begrijpend lezen

Bij Begrijpend lezen gaat het om het verwerken van informatie in een tekst. De lezer kan zich een goede voorstelling maken van een tekst. Daarbij kan hij relaties leggen tussen tekstdelen, maar ook relaties leggen tussen een tekst en de eigen kennis.

De IEP Eindtoets maakt gebruik van contexten die geschikt zijn voor alle leerlingen in groep 8. Belangrijkste kenmerken voor het onderdeel Lezen zijn:

- De leesteksten sluiten aan bij de belevingswereld van de groep 8-leerling,
- Er wordt gebruikgemaakt van een lay-out die past bij het soort tekst, zoals een krantenbericht, e-mail of brief,
- Er wordt aangegeven hoeveel vragen bij een leestekst horen,
- De leestekst en de bijbehorende opgaven worden naast elkaar weergegeven. Een leerling hoeft daardoor niet heen een weer te bladeren voor het beantwoorden van de vragen,
- In de leesteksten worden woorden of zinnen benadrukt (gearceerd of vetgedrukt), waardoor een leerling niet lang hoeft te zoeken naar iets uit een tekst,
- Schema's en tabellen zijn opgenomen in de leesteksten en zijn daardoor altijd onderdeel van de context.

De vragen behorend bij een tekst richten zich op verbanden tussen zinnen, relaties tussen tekstgedeelten en specifieke inhouden in een tekst, zoals de hoofdgedachte, het thema en het doel.

Woordenschat

Bij Woordenschat gaat het om het kennen van de betekenis van woorden en woordgroepen. De opgaven richten zich op de betekenis van woorden in zinnen of in een leestekst, maar ook de betekenis van woorden op zichzelf.

Samenvatten

Bij Samenvatten gaat het om het begrijpen van de informatie in een leestekst en het toepassen van die informatie. Wat zijn de hoofd- en bijzaken? De informatie van een tekst

moet opgeslagen worden, om deze op een ander moment weer toe te passen. Bijvoorbeeld bij het maken van een proefwerk of een werkstuk. In de IEP Eindtoets kan een leestekst omgezet worden in een verkorte tekst of in een schema of tabel.

De opgaven richten zich op de bruikbaarheid van een tekst, het plaatsen van een passende titel, het in- of aanvullen van een schema of het selecteren van het meest geschikte schema dat past bij een tekst.

Opzoeken
Bij het opzoeken van informatie gaat het om het opsporen van specifieke informatie in verschillende bronnen. Denk hierbij aan het opsporen van informatie uit een krant of informatie op een website. De lezer zal soms heel grondig moeten lezen, maar soms ook vooral scannend. De IEP Eindtoets heeft schema's en tabellen opgenomen in de leesteksten. Deze zijn daardoor onderdeel van de context.

Taalverzorging
Bij Spelling gaat het om de schrijfwijze van woorden. Deze richt zich op de werkwoorden en de niet-werkwoorden. In de opgave moet een leerling bijvoorbeeld het fout gespelde woord kunnen herkennen of juist de goed gespelde woorden. Daarnaast vind je in de IEP Eindtoets ook open vragen. Er wordt bijvoorbeeld gevraagd om het meervoud, verkleinwoord of de goede vorm van een (werk)woord in te vullen.

Leestekens richt zich op het juist kunnen toepassen van de leestekens die binnen en tussen zinnen worden gebruikt. Ook komt het gebruik van hoofdletters aan bod. Wanneer plaats je een uitroepteken, een komma of een vraagteken? Hoe worden de aanhalingstekens bij de directe rede geplaatst?

Onderdeel Rekenen

Bij Rekenen ligt de nadruk op handig rekenen, hoofdrekenen en cijferen. Bij dit onderdeel is ervoor gekozen om open vragen aan te bieden. Een open vraag meet in sommige gevallen beter de vaardigheden van een leerling dan een meerkeuzevraag. Daarmee willen ze voorkomen dat een leerling wordt afgeleid door te moeilijk taalgebruik. Daarom is er gekozen voor duidelijk geformuleerde zinnen en goed opgebouwde vragen, zodat een leerling niet hoeft te struikelen over de vraagstellingen. Daarnaast worden afbeeldingen alleen gebruikt als ze functioneel zijn.

Getallen
Het domein Getallen richt zich op getallen, getalrelaties en het uitvoeren van de elementaire bewerkingen zoals optellen, aftrekken, vermenigvuldigen, delen en combinaties hiervan met hele getallen, kommagetallen en breuken. Dit komt voor in opgaven met en zonder context.

Verhoudingen
Bij Verhoudingen gaat het om het inzichtelijk werken met verhoudingen, breuken, procenten en kommagetallen in opgaven met en zonder context. Ook komen de onderlinge relaties aan bod.

De opgaven richten zich op het oplossen van verhoudingsproblemen, het rekenen met schaalnotaties, verhoudingen met elkaar vergelijken (wie heeft er gelijk?), het berekenen van kortingen, winst of verlies en het omzetten van verhoudingen en procenten, procenten en kommagetallen en breuken en procenten.

Meten en meetkunde
Het onderdeel Meten en meetkunde richt zich vooral op het begrip van verschillende grootheden (lengte, oppervlakte, omtrek, gewicht, inhoud, tijd, snelheid en geld). Het aflezen van meetresultaten, het omzetten van maateenheden en de opbouw van de decimale structuur van het metriek stelsel komen aan bod.

De opgaven richten zich op het hanteren en aflezen van meetinstrumenten, het inschatten van grootte, het berekenen van de omtrek, oppervlakte en inhoud, rekenen met gewichtsmaten, het aflezen van tijden, het rekenen met de kalender, de samenhang tussen tijd en snelheid, het rekenen met geld, het herkennen van meetkundige figuren, het rekenen met ruimtelijke objecten, het interpreteren van plattegronden en bouwtekeningen en symmetrie herkennen.

Verbanden
Bij Verbanden gaat het voornamelijk om het omgaan met tabellen, diagrammen, grafieken, legenda's en assenstelsels. De opgaven richten zich op het lezen en interpreteren van gegevens en het met elkaar in verband brengen van de gegevens uit verschillende informatiebronnen.

Méér oefenen

Dit boek is een deel van een serie Oefenboeken. Alle boeken samen vormen een gedegen voorbereiding op de IEP Eindtoets. Wil je méér oefenen dan wat de Oefenboeken je bieden, dan is er ook een uitgebreide online oefen- en leeromgeving. Je vindt deze op onze website www.junioreinstein.nl.

Je gaat een krantenpagina lezen.
Er horen 8 vragen bij.

De 'Raar, maar waar!'-rubriek

29-02-2016

Dure komma

Amsterdam – Een typfout is snel gemaakt. Toch zal de directeur van sportwinkel 't Haasje zichzelf voortaan waarschijnlijk drie keer controleren op dergelijke fouten. Toen hij begin dit jaar een bestelling plaatste bij zijn **leverancier**, vergat hij daarbij een komma te typen. Dat had grote gevolgen. In plaats van een bedrag van 150,00 euro typte hij namelijk een bedrag in van 15000 euro. De bestelling werd geleverd. Medewerkers vonden het een opvallend grote hoeveelheid, maar vertrouwden op hun baas. Die was echter enkele weken op vakantie en werd pas bij terugkomst op de hoogte gebracht van de grote bestelling die was geleverd. Tot zijn schrik bleek de retourtermijn toen al verlopen te zijn. **'Ai, nu ben ik zelf het haasje!'** liet de directeur weten. Gelukkig voor hem zal deze fout voorlopig niet meer gemaakt kunnen worden; de winkel heeft momenteel genoeg voorraad voor de komende vijf jaar!

'Ai, nu ben ik zelf het haasje!'

Hersenschudding door krentenbol

Enschede – De 12-jarige Tim Pietersen belandde gisteren op weg naar school in het ziekenhuis. Een bevroren krentenbol was de oorzaak. Tim: 'Ik zat op de fiets en opeens knalde er iets hards op m'n hoofd. Wat er daarna gebeurde, weet ik eigenlijk niet meer. Ik hoorde pas in het ziekenhuis dat ik was geraakt door een krentenbol.' Ooggetuigen van het ongeval hebben geen dader gezien. Vermoedelijk is het een vogel geweest. Die heeft de krentenbol laten vallen, toen bleek dat deze niet eetbaar was. Een lichte hersenschudding is het gevolg. Tim is inmiddels weer naar huis gestuurd. De dokter gaf hem het advies het de komende weken rustig aan te doen en vooral uit de buurt te blijven van krentenbollen ...

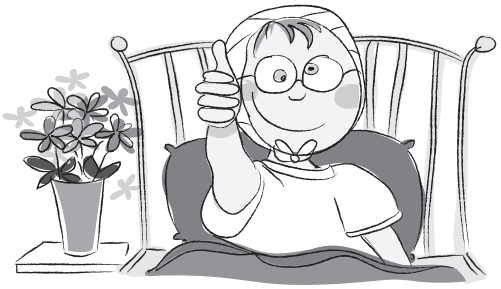

Vader en zoon: beiden 10 jaar

Antwerpen – Een vader en zoon die even oud zijn: onmogelijk! Toch vieren vader Tom en zoon Lucas dit jaar allebei hun tiende verjaardag. Vader Tom is geboren op 29 februari 1976, een dag die maar eens in de 4 jaar voorkomt. Hierdoor kan hij alleen in schrikkeljaren daadwerkelijk zijn verjaardag vieren.
Dit jaar wordt hij al 40, maar het is vandaag slechts zijn tiende echte verjaardag. Lucas, die vorige week 10 werd, vindt het wel grappig dat hij nu 'even oud' is als zijn vader. 'Over een jaar ben ik eigenlijk zelfs ouder dan hij! Wie kan dat nou zeggen?' reageert Lucas lachend.

Verliefd – getrouwd – gescheiden

Texel – Een dolverliefde jonge man en vrouw kenden elkaar net twee weken, toen zij vorige week besloten om **in het huwelijksbootje te stappen.** Op een mooie locatie op ons grootste waddeneiland vond de huwelijksvoltrekking plaats. Het was een warme, zomerse dag en het stel kon zijn geluk niet op. Vlak na het jawoord sloeg het weer echter om, en daarmee ook de stemming van het bruidspaar. Na een hoog opgelopen ruzie eiste de vrouw een scheiding. Zo werd al meteen een einde gemaakt aan wat zo'n mooi sprookje leek. 'We kenden elkaar waarschijnlijk nog niet lang genoeg,' aldus de **voormalige** bruidegom.

'We kenden elkaar waarschijnlijk nog niet lang genoeg.'

1

In het artikel Dure komma lees je: 'Ai, nu ben ik zelf het haasje!'
Wat bedoelt de directeur daarmee?

- ☐ Dat hij erg bang is.
- ☐ Dat hij pech heeft.
- ☐ Dat hij nu slecht slaapt.

2

In het artikel Dure komma lees je het woord 'leverancier'.
Wat is een leverancier?

- ☐ Iemand die regelmatig producten of goederen levert aan winkels en bedrijven.
- ☐ De directeur van een webwinkel.
- ☐ Iemand die leiding heeft over een groep mensen.

3

Lees het artikel Hersenschudding door krentenbol nog eens.
Waarvan was de bevroren krentenbol de oorzaak?

- ☐ Dat de vogel de krentenbol liet vallen en van het advies dat Tim kreeg van de dokter.
- ☐ Dat Tim in het ziekenhuis belandde en van de lichte hersenschudding.

4

In het artikel Verliefd – getrouwd – gescheiden lees je: Op een mooie locatie op ons grootste waddeneiland ...
Welk waddeneiland wordt hiermee bedoeld?

_____

5

In het artikel Verliefd – getrouwd – gescheiden lees je dat ze besloten hadden om in het huwelijksbootje te stappen.
Wat wordt bedoeld met in het huwelijksbootje stappen?

- ☐ Dat de man en de vrouw eerst met de boot moeten voor ze kunnen trouwen.
- ☐ Dat de man en vrouw gaan trouwen.
- ☐ Dat de man en vrouw gaan trouwen op een boot.

6

In het artikel Verliefd – getrouwd – gescheiden lees je het woord 'voormalige'.
Wat betekent het woord 'voormalig'?

- ☐ Hedendaags
- ☐ Verdrietig
- ☐ Zoals het eerder was

7

In het artikel Vader en zoon: beiden 10 jaar lees je: 'Over een jaar ben ik eigenlijk zelfs ouder dan hij! Wie kan dat nou zeggen?'
Waarom is Lucas over een jaar eigenlijk ouder dan zijn vader?

_____

_____

8

Waarom heet de rubriek 'Raar, maar waar!'?

_____

_____

Niet-werkwoorden

1 | Vul het meervoud in van het woord tussen haakjes.

De kok gebruikt tijdens de bereiding van het diner meerdere _____. (fornuis)

2 | Vul het verkleinwoord in van het woord tussen haakjes.

De kleuters voeren een _____ op aan de hele school. (voorstelling}

3 | Vul het bijvoeglijk naamwoord in. Gebruik het woord tussen haakjes.

Vanaf die _____ kerktoren heb je een mooi uitzicht over de oude binnenstad. (hoog)

4 | Vul het meervoud in van het woord tussen haakjes.

Mijn buurvrouw heeft dit weekend al meerdere _____ bezocht. (opera)

5 | Vul het verkleinwoord in van het woord tussen haakjes.

Vergeet je niet om je zusje een _____ voor te doen, wanneer je haar de fles geeft. (slab)

6 | Vul het bijvoeglijk naamwoord in. Gebruik het woord tussen haakjes.

In de eetkamer staat een _____ tafel met acht stoelen. (ovaal)

1

Rachid kocht kaas bij de kaasboer.
Op de weegschaal zie je hoeveel de kaas woog.

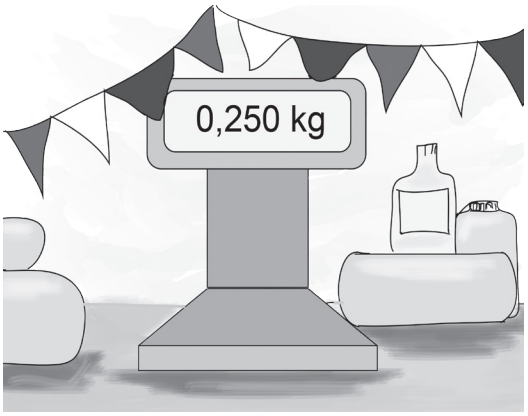

Het hoeveelste deel is dit gewicht van 1 kilo?

- ☐ $\frac{1}{8}$ deel
- ☐ $\frac{1}{5}$ deel
- ☐ $\frac{1}{4}$ deel
- ☐ $\frac{1}{3}$ deel

2

Joep plukt bloemen. Op het bloemenveld staan 4.200 bloemen. Van elke 14 bloemen zijn er 4 niet mooi genoeg in Joeps ogen.

Hoeveel bloemen zijn in Joeps ogen wel mooi?

- ☐ 1.200 bloemen
- ☐ 3.000 bloemen
- ☐ 4.000 bloemen
- ☐ 4.200 bloemen

3

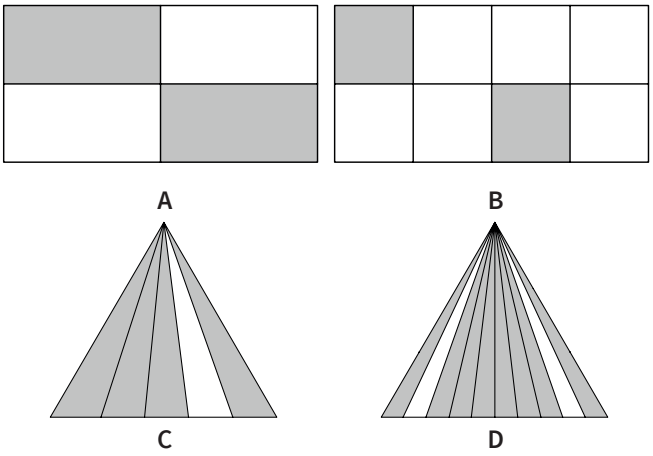

Bij welke afbeelding hoort het kommagetal 0,25?

Afbeelding _____

4

170 x 70 = _____

5

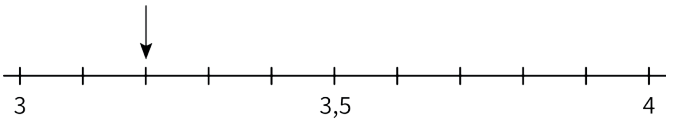

Welke breuk hoort bij de pijl?

- ☐ $3\frac{1}{5}$
- ☐ $3\frac{3}{10}$
- ☐ $3\frac{2}{5}$

Antwoorden

Taal | Lezen

Krantenpagina

1. Dat hij pech heeft.
2. Iemand die regelmatig producten of goederen levert aan winkels en bedrijven.
3. Dat Tim in het ziekenhuis belandde en van de lichte hersenschudding.
4. Texel
5. Dat de man en vrouw gaan trouwen.
6. Zoals het eerder was
7. Hij wordt dan 11 jaar, terwijl zijn vader dan nog steeds ’10 jaar’ is.
8. Het zijn rare gebeurtenissen, maar ze zijn wel echt gebeurd.

Bijzonder dinosaurusje

1. Beide beweringen zijn waar.
2. Hij is als fossiel in China gevonden.
3. heel lang geleden
4. een uitleg
5. 2
6. vliegen
7. Op die vraag is nog geen antwoord gevonden.
8. Op de vragen 1 en 2

Rembrandt van Rijn

1. Tussen 1600 en 1700
2. Dat het goed ging met de kunst.
3. Hij schilderde iets anders dan wat mensen verwachtten.
4. Wat maakt Rembrandt zo bijzonder?
5. Hij wilde zijn schilderijen baseren op de feiten.
6. Hij deed dingen op zijn eigen manier, studeerde veel en had een goede techniek.
7. A

Taal | Taalverzorging

Niet-werkwoorden

1. fornuizen
2. voorstellinkje
3. hoge
4. opera’s
5. slabbetje
6. ovale
7. De **criminelen** waren bezig met oplichterij.
8. Deze **bangeriken** zijn niet erg populair.
9. **’s Ochtends** is mijn concentratievermogen het best.
10. De **president** voerde campagne om meer stemmen te krijgen.
11. In de taalmethode stond een oefening over **trema’s**.
12. Dit interieur is niet echt mijn **stijl**.
13. Het **woninkje** zag er luxueus uit.
14. De **melodieën** zijn essentieel in het muziekstuk.

Werkwoorden

1. tennist
2. aangetrokken
3. brandde
4. verloor
5. biedt
6. gespoten
7. wordt - samengesteld
8. Ik heb die speer nog nooit zo **geworpen** als vandaag.
9. De makelaar **taxeert** het huis van mijn oma.
10. De peuter is uit zijn bed **geklommen**.
11. De juf **verwachtte** dat de kinderen de woorden foutloos hadden **gespeld**.
12. Bas **raadt** het juiste getal.
13. De vrouw achter de balie **antwoordde** nogal boos.
14. De spelers **zweetten** veel tijdens de wedstrijd.
15. Ik **besteed** veel aandacht aan mijn huiswerk, omdat ik mijn kamer al **opgeruimd** heb.

Leestekens

1. Adri de Visser, een Nederlandse fotograaf, was op safari in Oeganda.
2. Aan de Dorpstraat in Bergen woont Jos van Wijk.
3. ‘Allemaal grootspraak,’ zegt oma, ‘er is niets van waar’.
4. Lotte vroeg aan Milan en Zoë: ‘Hoe vinden jullie het om een tweeling te zijn?’
5. Tess twijfelt tussen soep, salade of stokbrood als voorgerecht.
6. Hoewel Joost een stoere jongen is, vindt ook hij het stiekem best wel schattig.
7. Toen we klaar waren, vroeg de juf wie zijn gedicht wilde voorlezen.
8. Noah schreeuwde door de klas: Pepijn wil zijn gedicht wel voorlezen.
9. ‘Als ik het niet weet,’ zei Rachid, ‘dan weet niemand het.’
10. tegenwoordig ligt het meisje van yde in een museum in drenthe